

RĪGĀ

2020. gada 18. decembrī
Nr. 1-24/230_e
Uz 28.10.2020. Nr. 3827

Finanšu un kapitāla tirgus komisijai
paziņošanai e-adresē

Par noteikumu projektu

Latvijas Finanšu nozares asociācija (turpmāk – Asociācija) 2020. gada 28. oktobrī saņēma Finanšu un kapitāla tirgus komisijas (turpmāk – Komisija) vēstuli Nr. 3827 (turpmāk – Vēstule), kurā bija lūgts izskatīt un sniegt viedokli par Komisijas izstrādāto noteikumu projektu "Klientu izpētes, klientu padziļinātās izpētes un skaitliskā riska novērtējuma sistēmas izveides normatīvie noteikumi", kas izstrādāts, lai aizstātu esošos Komisijas 21.08.2019. normatīvos noteikumus Nr.135 "Klientu izpētes, klientu padziļinātās izpētes un skaitliskā riska novērtējuma sistēmas izveides normatīvie noteikumi".

Kopš minētās vēstules saņemšanas bija vairākas Asociācijas un Komisijas pārstāvju tikšanās, kurās identificētas problēmas, pārrunāta prakse, atbilstība labākajiem starptautiskajiem standartiem un panāktas vienošanās par iespējami labāko redakciju šobrīd jau Komisijas noteikumu projektam "Klientu izpētes, klientu padziļinātās izpētes un riska skaitliskā novērtējuma sistēmas izveides un informācijas tehnoloģiju prasību normatīvie noteikumi" (turpmāk – Noteikumu projekts). Vēstulei pievienotais noteikumu projekts "Klientu izpētes, klientu padziļinātās izpētes un skaitliskā riska novērtējuma sistēmas izveides normatīvie noteikumi" bija tikai sākotnējais mēģinājums mazināt administratīvo slogu finanšu un kapitāla tirgus dalībniekiem un neproporcionāli neierobežot finanšu pakalpojumu pieejamību klientiem. Komisijas pārstāvju 2020. gada 17. decembra e-pastā atsūtītā Noteikumu projekta redakcija (pielikumā), nemazinot jomā izvirzītos augstos starptautiski pieņemtos atbilstības standartus, jau ir lielisks piemērs riskos balstītās pieejas stiprināšanā un iedzīvināšanā.

Lai gan pilnvērtīgi secinājumi iespējami tikai pēc notikušajām pārbaudēm un to rezultātiem, kā Noteikumu projekta teksts, tā arī Komisijas pārstāvju aktīvā iesaiste un ieinteresētā, profesionālā sadarbība visā saskaņošanas procesā, iedziļinoties un izprotot nozares argumentus, bet vienlaicīgi nepieļaujot atkāpes no noteiktajiem standartiem, būtiski stiprinājusi ne vien risku izvērtējumā balstītas pieejas piemērošanas iespējas, bet arī uzrauga un nozares savstarpējo, tiesību normās balstīto profesionālo sadarbību un uzticību.

Noteikumu projekta saskaņošanas procesā, atbilstoši Asociācijas sniegtajam viedoklim tika pilnveidota virkne līdzšinējo prasību, tajā skaitā, bet ne tikai:

1. Pārskatīta līdzšinējā pieeja tam kā nodrošināma katram klientam piemītošā kopējā riska noteikšana, ļaujot kredītiestādei izstrādāt metodoloģiju klienta riska skaitliskā novērtējuma sistēmai, ievērojot noteikumus un Eiropas Banku iestādes pamatnostādņēs¹ noteiktos principus. Lai gan Asociācija apzinās, ka Noteikumu projektā noteiktais nepārprotami palielina pašas kredītiestādes atbildību veicot klientam piemītošā riska izvērtējumu un tam adekvātu riska pārvaldības mehānismu noteikšanu, nav šaubu, ka pieejas maiņa ļaus samērīgāk piemērot klientu izpētes pasākumus un efektīvāk kredītiestādei izmantot savus resursus. Papildus, tieša atsauce uz Eiropas Banku iestādes pamatnostādņēm, nevis daļēja to pārrakstīšana noteikumos, veido arī ar citām Eiropas Savienības dalībvalstīm harmonizētāku pieeju klientu izpētē;
2. Pilnveidoti ar klientu saistītās grupas kritēriji, nodrošinot lielāku objektivitāti un praksei, faktiskajām situācijām pietuvinātāku regulējumu;
3. Pieeja klienta padziļinātās izpētes nosacījumiem, tajā skaitā biežumam un iegūstamās informācijas apjomam, noteikta tāda, lai to būtu iespējams īstenot atbilstoši klientam faktiski piemītošajiem riskiem;
4. Stiprināts pastiprinātās uzraudzības instruments, kas, ja tas nepieciešams, efektīvi izmantojams, lai saglabātu nepieciešamo klienta darbības pārzināšanu un pietiekamu kontroli;
5. Veidotas skaidrākas un praktiski realizējamas prasības attiecībā uz secinājumu dokumentēšanu, pieturoties pie tā, ka dokumentēšana nenozīmē dokumentu par katru faktu, bet gan skaidru un sasaistītu informācijas kopumu, neatkarīgi no tā fiksēšanas veida;
6. Pēc būtības pārskatīts Komisijas 28.12.2016. normatīvo noteikumu Nr. 219 "Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas riska pārvaldības informācijas tehnoloģiju nodrošinājuma normatīvie noteikumi" regulējums, Noteikumu projektā ietverot tikai pamatprincipus un vispārīgos nosacījumus, lai kredītiestādes pēc būtības varētu pilnvērtīgi pārvaldīt noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas (turpmāk – NILLTPF) riskus, nodrošinot atbilstošus informāciju tehnoloģiju risinājumus, bet netērējot resursus tikai formālu prasību izpildei.

Ievērojot minēto, **Asociācija norāda, ka atbalsta šai vēstulei pievienoto Noteikumu projekta redakciju, pateicas Komisijai par sadarbību un aicina turpināt iesākto, regulējuma aspektus izvērsti un regulāri skaidrojot Komisijas ieteikumus noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas un sankciju riska pārvaldīšanas iekšējās kontroles sistēmas izveidei un klientu**

¹ Eiropas Banku iestādes, Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestādes un Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādes kopīgajām pamatnostādņēm Nr. JC 2017 37 04/01/2018 "Kopīgās pamatnostādnes saskaņā ar Direktīvas (ES) 2015/849 17. pantu un 18. panta 4. punktu par vienkāršotu un pastiprinātu klienta uzticamības pārbaudi un faktoriem, kas kredītiestādēm un finanšu iestādēm ir jāņem vērā, novērtējot nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un teroristu finansēšanas risku, kurš saistīts ar darījumu attiecībām un gadījuma rakstura darījumiem"

izpētei. Asociācija apstiprina savu gatavību aktīvi iesaistīties šajā procesā, sniedzot nepieciešamo atbalstu.

Ar cieņu

valdes loceklis

Jānis Brazovskis

**ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR
DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU**

Laima Letiņa, laima.letina@financelatvia.eu